

CZAS PRZESZŁY / THE PAST TENSE / DAS PRÄTERITUM

Liczba number Numerus	Osoba person Person	Rodzaj / gender / Genus		
		męski masculine Maskulinum	żeński feminine Femininum	nijaki neuter Neutrum
POJEDYNCZA SINGULAR	1	-lem	-lam	*-łom
	2	-leś	-łaś	*-łos
	3	-ł	-ła	-ło
		męskoosobowy masculine-personal** Personalform	niemęskoosobowy non-masculine-personal** Sachform	
MNOGA PLURAL	1	-liśmy	-łyśmy	
	2	-liście	-łyście	
	3	-li	-ły	

** masculine-personal = virile; non-masculine-personal = non-virile (wg J. Fisiak)

Odmiana regularna (konjugacja I, II, III) /
Regular conjugation patterns I, II and III /
Regelmäßige Konjugation (Konjugation I, II, III)

pisać

Liczba number Numerus	Osoba person Person	Rodzaj / gender / Genus		
		męski masculine Maskulinum	żeński feminine Femininum	nijaki neuter Neutrum
POJEDYNCZA SINGULAR	1	pisałem	pisałam	–
	2	pisałeś	pisałaś	–
	3	pisał	pisała	pisało
		męskoosobowy masculine-personal Personalform	niemęskoosobowy non-masculine-personal Sachform	
MNOGA PLURAL	1	pisaliśmy	pisyłyśmy	
	2	pisaliście	pisyłyście	
	3	pisali	pisyły	

mówić

Liczba number Numerus	Osoba person Person	Rodzaj / gender / Genus		
		męski masculine Maskulinum	żeński feminine Femininum	nijaki neuter Neutrum
POJEDYNCZA SINGULAR	1	mówilem	mówiliam	–
	2	mówileś	mówiliś	–
	3	mówił	mówila	mówilo
		męskoosobowy masculine-personal Personalform	niemęskoosobowy non-masculine-personal Sachform	
MNOGA PLURAL	1	mówiliśmy	mówilyśmy	
	2	mówiliście	mówilyście	
	3	mówili	mówily	

czytać

Liczba number Numerus	Osoba person Person	Rodzaj / gender / Genus		
		męski masculine Maskulinum	żeński feminine Femininum	nijaki neuter Neutrum
POJEDYNCZA SINGULAR	1	czytałem	czytałam	–
	2	czytałeś	czytałaś	–
	3	czytał	czytała	czytało
		męskoosobowy masculine-personal Personalform	niemęskoosobowy non-masculine-personal Sachform	
MNOGA PLURAL	1	czytaliśmy	czytałyśmy	
	2	czytaлиście	czytałyście	
	3	czytali	czytały	

Odmiana nieregularna / Irregular conjugation / Unregelmäßige Konjugation

*jeść

Liczba number Numerus	Osoba person Person	Rodzaj / gender / Genus		
		męski masculine Maskulinum	żeński feminine Femininum	nijaki neuter Neutrum
POJEDYNCZA SINGULAR	1	jadłem	jadłam	–
	2	jadłeś	jadłaś	–
	3	jadł	jadła	jadło
		męskoosobowy masculine-personal Personalform	niemęskoosobowy non-masculine-personal Sachform	
MNOGA PLURAL	1	jedliśmy	jadłyśmy	
	2	jedliście	jadłyście	
	3	jedli	jadły	

Uwaga / Attention / Achtung: Formy 1 i 2 os. lp r.n. opatrzone gwiazdką (*), gdyż są to tzw. formy potencjalne, tzn. że nie występują w codziennym (powszechnym) obiegu komunikacyjnym, ale mogą pojawiać, np. w poezji, bajkach lub baśniach, por. *Sloneczko drogie, co wzoraj robiłoś – Świecicom dzień cały, suszyłom rosę i lzy dziecięce. A ty, lato, co robiłoś? – Wyzlaćalom kłosy zboż, rumieniłom jabłka w sadach.* Dzieci, mówiąc o sobie, używają odpowiednich form rodzajowych: chłopcy zakonieczen rodzą męskiego, a dziewczynki – żeńskiego. Identycznie dzieje się, gdy ktoś zwraca się do dzieci. Rodzaj nijaki ma więc w czasie przeszłym tylko jedną formę, tj. 3 os. lp, czyle zakonieczena na -do; używamy jej wtedy, gdy mówimy o dziecku, por. *Twoje dziecko nie było wzoraj w szkole.* The forms of the 1st and the 2nd pers. pl. of the neuter gender have been marked with an asterisk (*), since they are only potential forms which do not occur in everyday language, but they might appear in the context of poems, fairy-tales and fables, e.g. *Sloneczko drogie, co wzoraj robiłoś – Świecicom dzień cały, suszyłom rosę i lzy dziecięce. A ty, lato, co robiłoś? – Wyzlaćalom kłosy zboż, rumieniłom jabłka w sadach.* In self-reference children employ appropriate gender forms: boys and girls use masculine and feminine suffixes, respectively. The same principle is applied when children are being addressed by others. Thus, the neuter gender in the past tense is marked only in the 3rd pers. sing. in form of the -do suffix. It is used when we talk about a child, e.g. *Twoje dziecko nie było wzoraj w szkole.* Formen der 1. und 2. Person Neutrum wurden mit einem Sternchen (*) markiert, da diese als sog. potentielle Formen gelten, d.h. sie treten im Alltaggebrauch nicht auf, sind allerdings z.B. in der Dichtung oder in Märchen zu finden, vgl. *Sloneczko drogie, co wzoraj robiłoś – Świecicom dzień cały, suszyłom rosę i lzy dziecięce. A ty, lato, co robiłoś? – Wyzlaćalom kłosy zboż, rumieniłom jabłka w sadach.* Wenn Kinder über sich selbst sprechen, verwenden sie dabei die entsprechenden Artikelformen: Jungen – maskuline Endungen, Mädchen – feminine Endungen. Das Gleiche geschieht, wenn jemand Kinder anspricht. Somit hat das Neutrum im Präteritum nur eine Form, d.h. die 3. Person Singular, die mit -do endet. Diese wird angewendet, wenn über ein Kind gesprochen wird, z.B. *Twoje dziecko nie było wzoraj w szkole.*

Odmiana czasowników zakończonych na ~eć / Conjugation of verbs ending in ~eć / Konjugation der Verben, die auf ~eć enden: rozumieć, chcieć, umieć, wiedzieć, wieć, mieć, musieć (~eć : -a-)

rozumieć

Liczba number Numerus	Osoba person Person	Rodzaj / gender / Genus		
		męski masculine Maskulinum	żeński feminine Femininum	nijaki neuter Neutrum
POJEDYNCZA SINGULAR	1	rozumięlem	rozumiałam	–
	2	rozumięłeś	rozumiałaś	–
	3	rozumięła	rozumiała	rozumięło
		męskoosobowy masculine-personal Personalform	niemęskoosobowy non-masculine-personal Sachform	
MNOGA PLURAL	1	rozumieliśmy	rozumialiśmy	
	2	rozumieliście	rozumialiście	
	3	rozumieli	rozumiali	

Odmiana czasowników zakończonych na ~(n)ąć: / Conjugation of verbs ending in ~(n)ąć / Konjugation der Verben, die auf ~(n)ąć enden: płynąć, ciągnąć, minąć, wziąć, krzyknąć, stanąć itp. (-ą- : -ę-)

pływać

Liczba number Numerus	Osoba person Person	Rodzaj / gender / Genus		
		męski masculine Maskulinum	żeński feminine Femininum	nijaki neuter Neutrum
POJEDYNCZA SINGULAR	1	pływałem	pływałam	–
	2	pływałeś	pływałaś	–
	3	pływał	pływała	pływało
		męskoosobowy masculine-personal Personalform	niemęskoosobowy non-masculine-personal Sachform	
MNOGA PLURAL	1	pływliśmy	pływłyśmy	
	2	pływliście	pływłyście	
	3	pływli	pływły	

Uwaga / Attention / Achtung: Samogłoski e i ą przed l i ł wymawiamy odpowiednio jak [e] i [o], np. piszymy pływałem, ale mówimy [plynɔłem], piszemy pływałam, ale mówimy [plynɛłam]. The vowels e and ą before l and ł are pronounced as [e] and [o], respectively, e.g. *pływałem* is pronounced as [plynɔłem] and *pływałam* as [plynɛłam]. Die Vokale e und ą vor l und ł werden als [e] und [o] ausgesprochen, z.B. es wird *pływałem* geschrieben, aber [plynɔłem] gesagt, es wird *pływałam* geschrieben, aber [plynɛłam] gesagt.

*iść

Liczba number Numerus	Osoba person Person	Rodzaj / gender / Genus		
		męski masculine Maskulinum	żeński feminine Femininum	nijaki neuter Neutrum
POJEDYNCZA SINGULAR	1	szedłem	szłam	–
	2	szedłeś	szłaś	–
	3	szedł	szła	szło
		męskoosobowy masculine-personal Personalform	niemęskoosobowy non-masculine-personal Sachform	
MNOGA PLURAL	1	szliśmy	szłyśmy	
	2	szliście	szłyście	
	3	szli	szły	

*usiąść (także: kraść): -a- : -e-

Liczba number Numerus	Osoba person Person	Rodzaj / gender / Genus		
		męski masculine Maskulinum	żeński feminine Femininum	nijaki neuter Neutrum
POJEDYNCZA SINGULAR	1	usiadłem	usiadłam	-
	2	usiadłeś	usiadłaś	-
	3	usiadł	usiadło	-
		męskoosobowy masculine-personal Personalform	niemęskoosobowy non-masculine-personal Sachform	
MNOGA PLURAL	1	usiedliśmy	usiadłyśmy	
	2	usiedliście	usiadłyście	
	3	usiedli	usiadły	

*wieźć: -e- : -o- : -ó-

Liczba number Numerus	Osoba person Person	Rodzaj / gender / Genus		
		męski masculine Maskulinum	żeński feminine Femininum	nijaki neuter Neutrum
POJEDYNCZA SINGULAR	1	wiozłem	wiozłam	-
	2	wiozłeś	wiozłaś	-
	3	wiozł	wiozła	wiozło
		męskoosobowy masculine-personal Personalform	niemęskoosobowy non-masculine-personal Sachform	
MNOGA PLURAL	1	wieźliśmy	wiozłyśmy	
	2	wieźliście	wiozłyście	
	3	wieźli	wiozły	

Odmiana czasowników zakończonych na ~c / Conjugation of verbs ending in ~c / Konjugation der Verben, die auf ~c enden

A. mó-c (pomóc, biec, strzyc, strzec)

Liczba number Numerus	Osoba person Person	Rodzaj / gender / Genus		
		męski masculine Maskulinum	żeński feminine Femininum	nijaki neuter Neutrum
POJEDYNCZA SINGULAR	1	mogłem	mogłam	-
	2	mogłeś	mogaś	-
	3	mógł	mogła	mogło
		męskoosobowy masculine-personal Personalform	niemęskoosobowy non-masculine-personal Sachform	
MNOGA PLURAL	1	mogliśmy	mogłyśmy	
	2	mogliście	mogłyście	
	3	mogli	mogły	

Uwaga / Attention / Achtung: móc, pomóc: -o- : -e-

Odmiana czasowników drzeć, trzeć, umrzeć, oprzeć, przeć, żreć (alternacja -rze- : -ar-, -re- : -ar)
Conjugation of the verbs drzeć, trzeć, umrzeć, oprzeć, przeć, żreć (-rze- : -ar-, -re- : -ar- alternation)
Konjugation der Verben drzeć, trzeć, umrzeć, oprzeć, przeć, żreć (Alternation -rze- : -ar-, -re- : -ar-)

Liczba number Numerus	Osoba person Person	Rodzaj / gender / Genus		
		męski masculine Maskulinum	żeński feminine Femininum	nijaki neuter Neutrum
POJEDYNCZA SINGULAR	1	tarłem	tarłam	-
	2	tarłeś	tarłaś	-
	3	tarł	tarła	tarło
		męskoosobowy masculine-personal Personalform	niemęskoosobowy non-masculine-personal Sachform	
MNOGA PLURAL	1	tarliśmy	tarłyśmy	
	2	tarliście	tarłyście	
	3	tarli	tarły	

Ruchomość zakończeń czasu przeszłego / The mobility of the past tense suffixes / Die Beweglichkeit der Endungen im Präteritum

LICZBA POJEDYNCZA / SINGULAR	
1. Ale się dziś napracowalem!	Alem się dziś napracowałem.
2. Czy ty oszalates?	Czyś ty oszalał? Czy tyś oszalał? Czyś oszalał?
LICZBA MNOGA / PLURAL	
1. My przeczytaliśmy tę książkę.	Myśmy przeczytali tę książkę.
2. Dobrze to zrobiliście.	Dobrzeście to zrobili. Dobrze toście zrobili.

Określenia czasu odnoszące się do przeszłości / Time expressions referring to the past / Zeitausdrücke, die die Vergangenheit beschreiben

	sekunda <i>second</i> Sekunde	minuta <i>minute</i> Minute	godzina <i>hour</i> Stunde	dzień <i>day</i> Tag	tydzień <i>week</i> Woche	miesiąc <i>month</i> Monat	rok <i>year</i> Jahr	
(1)	sekundę	minutę	godzinę	dzień	tydzień	miesiąc	rok	
2, 3, 4	sekundy	minuty	godziny	dni	tygodnie	miesiące	lata	
5–21	sekund	minut	godzin	dni	tygodni	miesięcy	lat	
22, 23, 24	sekundy	minuty	godziny	dni	tygodnie	miesiące	lata	
25–31	sekund	minut	godzin	dni	tygodni	miesiący	lat	
...2, ...3, ...4	sekundy	minuty	godziny	dni	tygodnie	miesiące	lata	
...5–...	sekund	minut	godzin	dni	tygodni	miesięcy	lat	

*nieść: -e- : -o- : -ó-

Liczba number Numerus	Osoba person Person	Rodzaj / gender / Genus		
		męski masculine Maskulinum	żeński feminine Femininum	nijaki neuter Neutrum
POJEDYNCZA SINGULAR	1	niosłem	niosłam	-
	2	niosłeś	niosłaś	-
	3	niosł	niosła	niosło
		męskoosobowy masculine-personal Personalform	niemęskoosobowy non-masculine-personal Sachform	
MNOGA PLURAL	1	nieśliśmy	niosłyśmy	
	2	nieśliście	niosłyście	
	3	nieśli	niosły	

*pleść: -e- : -o- : -ó-

Liczba number Numerus	Osoba person Person	Rodzaj / gender / Genus		
		męski masculine Maskulinum	żeński feminine Femininum	nijaki neuter Neutrum
POJEDYNCZA SINGULAR	1	plotłem	plotłam	-
	2	plotłeś	plotłaś	-
	3	plotł	plotła	plotło
		męskoosobowy masculine-personal Personalform	niemęskoosobowy non-masculine-personal Sachform	
MNOGA PLURAL	1	pletliśmy	plotłyśmy	
	2	pletliście	plotłyście	
	3	pletli	plotły	

Uwaga / Attention / Achtung:

wlec → temat w lp *wlok-* (3 os. r.m. *włokł*), temat w lm *wlek-*
wlec → stem in sing. *wlok-* (3rd pers. masc. *włokł*), stem in pl. *wlek-*
wlec → Verbstamm Sg. → *wlok-* (3. Pers. Maskulinum *włokł*), Verbstamm Pl. *wlek-*

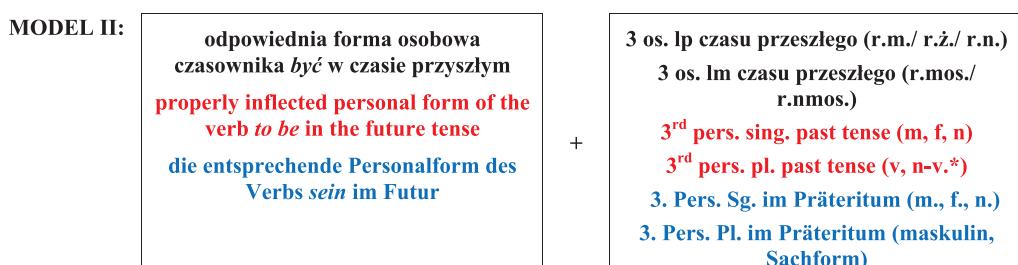
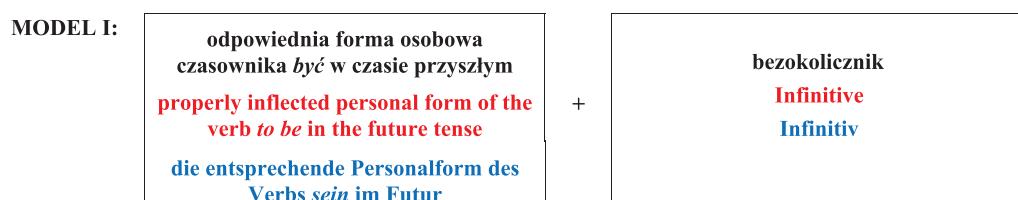
CZAS PRZYSZŁY / THE FUTURE TENSE / DAS FUTUR

Aspekt czasownika a forma czasu przyszłego / The verb aspect and the form of the future tense / Der Aspekt des Verbs und seine Futur-Form

Czasownik Verb Verb	Aspekt Aspect Aspekt	Czas przyszły (1 os. lp) Future Tense (1st pers. sing.) Futur-Form 1. Pers. Sg.	
pisać	niedokonany/ imperfective unvollendet	będę pisać	będę pisała
napisać	dokonany/ perfective / vollendet	napiszę	
rzucać	niedokonany/ imperfective / unvollendet	będę rzucać	
rzucić	dokonany/ perfective / vollendet	rzucę	
spotykać się	niedokonany/ imperfective / unvollendet	będę spotykać się	będę spotykała się
spotkać się	dokonany/ perfective vollendet	spotkam się	
oglądać	niedokonany/ imperfective / unvollendet	będę oglądać	będę oglądała
obejrzeć	dokonany/ perfective vollendet	obejrzę	

Uwaga / Attention / Achtung: Czasowniki niedokonane tworzą złożone (analytyczne) formy czasu przyszłego, a czasowniki dokonane mają czas przyszły prosty (syntetyczny). Imperfective verbs require complex (analytic) future tense forms, whereas perfective verbs have simple (synthetic) future tense forms. Unvollendete Verben bilden zusammengesetzte (analytische) Formen des Futurs, vollendet Verben haben dagegen ihre eigenen Futur-Formen (synthetisch).

Czas przyszły złożony (niedokonany) / Complex future tense (imperfective) / Zusammengesetztes Futur (unvollendet)

czytać

MODEL I

LICZBA POJEDYNCZA SINGULAR			LICZBA MNOGA PLURAL		
1	będę	czytać	1	będziemy	czytać
2	będziesz		2	będziecie	
3	będzie		3	będą	

MODEL II

Liczba number Numerus	Osoba person Person	Rodzaj / gender / Genus		
		męski masculine Maskulinum	żeński feminine Femininum	nijaki neuter Neutrum
POJEDYNCZA SINGULAR	1	będę czytał	będę czytała	*będę czytało
	2	będziesz czytał	będziesz czytała	*będziesz czytało
	3	będzie czytał	będzie czytała	będzie czytało
		męskoosobowy masculine-personal Personalform	niemęskoosobowy non-masculine-personal Sachform	
MNOGA PLURAL	1	będziemy czytali	będziemy czytały	
	2	będziecie czytali	będziecie czytały	
	3	będą czytali	będą czytały	

Czas przyszły prosty (dokonany) / Simple future tense (perfective) / Das einfache (vollendete) Futur

Osoba person Person	KONIUGACJA I		KONIUGACJA II		KONIUGACJA (III a i b)				
		napisać		zapłacić		policzyć		przeczytać	
LICZBA POJEDYNCZA/ SINGULAR									
1	napisz-ę	zapłac-ę	policz-ę	przeczyta-m	zje-m				
2	napisz-esz	zapłac-isz	policz-yż	przeczyta-sz	zje-sz				
3	napisz-e	zapłac-i	policz-y	przeczyta-o	zje-o				
LICZBA MNOGA/ PLURAL									
1	napisz-emy	zapłac-imy	policz-ymy	przeczyta-my	zje-my				
2	napisz-ecie	zapłac-icie	policz-ycie	przeczyta-cie	zje-cie				
3	napisz-a	zapłac-a	policz-a	przeczytaj-a	zjedz-a				

Uwaga / Attention / Achtung:

końcówki czasu przyszłego prostego = końcówki czasu teraźniejszego

simple future tense suffixes = present tense suffixes

Endungen des vollendeten Futurs = Endungen des Präsens

Uwaga / Attention / Achtung: Formy 1 i 2 os. lp r.n. opatrzone gwiazdką (*), gdyż są to tzw. formy potencjalne, tzn. że nie występują w codziennym (powszechnym) obiegu komunikacyjnym, ale mogą pojawić, np. w bajkach lub baśniach. Dzieci, mówiąc o sobie, używają odpowiednich form rodzajowych: chłopcy zakończonych rodzajem męskiego, a dziewczynki – żeńskiego. Identycznie dzieje się, gdy ktoś zwraca się do dzieci. Rodzaj nijaki ma więc w czasie przyszłym tylko jedną formę, tj. 3 os. lp, czyle zakońzoną na -lo; używamy jej wtedy, gdy mówimy o dziecku, por. *Moje dziecko nie będzie czytało tej nudnej książkę*. The forms of the 1st and the 2nd pers. pl. of the neuter gender have been marked with an asterisk (*), since they are only potential forms which do not occur in everyday language, but they might appear in the context of poems, fairy-tales and fables. In self-reference children employ appropriate gender forms: boys and girls use masculine and feminine suffixes, respectively. The same principle is applied when children are being addressed by others. Thus, the neuter gender in the future tense is marked only in the 3rd pers. sing. in form of the -lo suffix. It is used when we talk about a child, e.g. *Moje dziecko nie będzie czytało tej nudnej książkę*. Die Formen der 1. und 2. Person Singular im Neutrum wurden mit einem Sternchen (*) markiert, da diese als sog. potentielle Formen gelten, d.h. sie treten im Alltagsgebrauch nicht auf, sind allerdings z.B. in Märchen zu finden. Wenn Kinder über sich selbst sprechen, verwenden sie dabei die entsprechenden Artikelformen: Jungen – maskuline Endungen, Mädchen – feminine Endungen. Das Gleiche geschieht, wenn jemand Kinder anspricht. Somit hat das Neutrum im Futur nur eine Form, d.h. die 3. Person Plural, die auf -lo endet. Diese wird angewendet, wenn über ein Kind gesprochen wird, z.B. *Moje dziecko nie będzie czytało tej nudnej książkę*.

Określenia czasu odnoszące się do przyszłości / Time expressions referring to the future / Zeitausdrücke, die die Zukunft beschreiben

		sekunda <i>second</i> Sekunde	minuta <i>minute</i> Minute	godzina <i>hour</i> Stunde	dzień <i>day</i> Tag	tydzień <i>week</i> Woche	miesiąc <i>month</i> Monat	rok <i>year</i> Jahr
za	(1)	sekundę	minutę	godzinę	dzień	tydzień	miesiąc	rok
	2, 3, 4	sekundy	minuty	godziny	dni	tygodnie	miesiące	lata
	5–21	sekund	minut	godzin	dni	tygodni	miesięcy	lat
	22, 23, 24	sekundy	minuty	godziny	dni	tygodnie	miesiące	lata
	25–31	sekund	minut	godzin	dni	tygodni	miesięcy	lat
	...2, ...3, ...4	sekundy	minuty	godziny	dni	tygodnie	miesiące	lata
	...5–...1	sekund	minut	godzin	dni	tygodni	miesięcy	lat

Mówimy / We say / Man sagt:

za dwie/ dwadzieścia dwie sekundy, minuty, godziny (rodzaj żeński / feminine / Femininum)

za dwa/ dwadzieścia dwa dni, tygodnie, miesiące, lata (rodzaj męski / masculine / Maskulinum)

jutro	tomorrow	morgen
pojutrze	the day after tomorrow	übermorgen
wkrótce	soon	bald
w przyszłym/ następnym tygodniu	next week	in der nächsten Woche
w przyszłym/ następnym miesiącu	next month	im nächsten Monat
w przyszłym/ następnym roku	next year	im nächsten Jahr
w przyszłości	in the future	in der Zukunft